

2018ko TXOSTENA

MUGARIK GABE

MUGARIK GABE
www.mugarikgabe.org

Garapenerako Lankidetzeta GKE den Mugarik Gabetik (mundu mailako) globala eta interdependientea den garapenean sinisten dugu. Giza garapen osoa lortu nahian, hau da, emakume, gizon eta herrialde desberdinen artekoa zein datozen belaunaldientzat iraunkorra izango dena, urko dugun ingurutik garatzen dugu lana, gero gure mugatik zabaltzen dugularik.

ARABA

“Itziar” Elkarteen Etxea - Zalburu Plaza z/g
01003 Vitoria-Gasteiz
945 277 385 - araba@mugarikgabe.org

BIZKAIA

Vicente Garamendi auzunea 5, behea
48006 Bilbo
94 415 43 07 - bilbao@mugarikgabe.org

GIPUZKOA

Katalina Elizegi 46, behea, 4.atea
20009 Donostia
943 445 977 - gipuzkoa@mugarikgabe.org

www.mugarikgabe.org

 Mugarik Gabe

 @mugarikgabe

Aitortu-EzKomertziala-LanEratorririkGabe 4.0 Internazionala (CC BY-NC-ND 4.0) Dokumentu hau Creative Commons lizentziapean dago. Edukia libreki zabaltzea, kopiatzea eta birbanatzea baimentzen da edozein bitarteko edo formatutan, beti ere, egiletasuna aitortzen bada. Ezin da erabili xede komertzialarekin, nahastu edo eraldatu egiten bada edo materiala oinarri hartuta sortu egiten bada, ezin da eraldatutako materialik hedatu, ezin da lizentziak baimentzen duena legalki burutzea mugatzen duen neurri teknologikorik edo legezko akaberarik erabili.

Lizentzia osatua: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.es_

2018ko TXOSTENA

MUGARIK GABE

MUGARIK GABE
www.mugarikgabe.org

2018ARI BEGIRADA 2019ARI EKITEKO

Memoria gisa testu bat idazteko asmoa dagoenean, gertaera nabarmenenen errebaso mental bat egin ohi da. Horiek izango dira ixten den urtean gertatutako eta bizitako kontakizunaren muina. Hala ere, oraingo honetan inoiz baino beharrezkoagoa dirudi, atzerako denboretan begirada jarrita, aurtengo urteari ekiteko premia azpimarratzea.

Europar eta Amerikan, nola ultraeskuinaren igoera hala ezkerrearen herabetasuna 2018an etengabeko zerbait izan zen, bizi dugun urte honetan ondorio latzak izango dituen. Mende honetako lehen bi hamarkadetan, eta Latinoamerikan modu berezian, neoliberalismoarentzat alternatibak badaudela mahaigaineratu zuten eraldaketa prozesu garrantzitsuak garatu ziren. Horrek eskuin kontserbadorea eta sozialdemokrazia lekuz kanpo utzi zituen, programa neoliberalak itsuki bere egiteak eta programa horien kostuak ordaintzearekin nekatuta zeuden gehiengo handien matxinadak, agertoki politikoa hamarkadatan menderatzen desegite etapa batetara eramane zituen. Egun, ezker aurrerakoia da, hein handi batean, lekuz kanpo dagoena eta, neurri batean, euren proposamen eraldatzaileek higituta. Eta horrek Latinoamerikarako zein Europa zaharrerako balio du. Azken horretan, krisi urte gogorrenetan europar hegoaldeko errebeldia prozesuen nolabaiteko irakinaldiaren ostean, sistema nagusiak etxekotuta agertzen dira gehienak gaur, eta euren proposamen eraldatzaileetan akituta, biztanlerian konpromisoa edo ilusioa sortzeko gaitasuna gutxituta (Espainiako Estatu, Grezia...). Zorionez, hainbat mugimenduren indartzea ikusi dugu (eta haietan parte hartu), mugimendu feministarena kasu, jendarte patriarkalen sakoneko sareak eta berezkoak dituzten indarkeriak zalantzak jartzen dituen.

Egoera horrek, ordea, ezin suposa dezake kapitalismoaren erabateko garaipenaren kontsigna, bere fase neoliberaleran, orain bai, behin betikoa denik, pasa den mendeko 90. urteetan bezala (ideologiaren amaiera). Kontrara, indar ultraeskuinen igoerak, edo neofaxistek (Brasil, Austria, Hungaria, Polonia, Italia, Andaluza...), neoliberalismoaren erabateko porrotaren adibide argia dira. Nahita bilatutako desmobilizazio soziala eta hobekuntza errealean falta, biztanleriaren sektore zabalek duten haserrera batzen dira, neoliberalismo horren ondorio gogorrenak etengabe euren gain hartzeagatik sortu dena. Horrela azaltzen dira, hein handi batean, Estatu Batuetan D. Trumpena bezalako garaipenak sistemaren eliteen aurrean, edo Britainia Handian Brexitaren bozketa landa eremuetako eta hiri-bazterreko sektoreen nekeak bultzatuta, pobrezia eta gehiengoaren bizi baldintzen hondatzea, eta gutxiengo ekonomikoaren eta kideko politiken aberaste iraunkorra besterik ekartzen ez duen Europar Batasunaren aurrean.

Bestalde, 2018a Brasilgo gobernu Jair Bolsonaroaren eta bere programa ultraneoliberalaren esku geratuta itxi zen. Arrazista, homofoboa, antiekologista, genero politiken aurkakoa eta fundamentalista kristaua, gobernu berri hori definitzeko eskuarki erabiltzen diren kalifikatzaileetako batzuk dira. Alabaina, bere kudeaketaren gakoa, beste behin ere, muturreko neoliberalismoaren errezeta zorrotzenak aplikatzera bideratuta egongo da, agerikoa den izaera autoritarioarekin, Partido de los Trabajadores alderdiaren gobernuak urteetan lortutako ezin ukatuzko aurrerapen sozialak desegitea helburu.

Bolsonaro, ordea, ez da politika horien adibide gordina besterik, azken urtean kontinente amerikarrean beste presidente batzuen eskutik berresten joan direnak, hala nola, Mauricio Macri Argentinan, Iván Duque Kolombian, Sebastián Piñera Txilen edo Jimmy Morales Guatemalan. Transnazionalak eta oligarkiek, berriz ere, espazio kontinentala bilatu dute, euren agintera men eginda eta bertako herrien lepotik etekinak bilatzeko guttiz lotua dagoena.

Haatik, eta bestelako klabe batean, 2018an egoera itxaropentsuak egon dira. Mexikon Andrés Manuel López Obradorren garaipenak herrialde horretako milioika gizon eta emakumeren bizi baldintzen egoerak hobetzen saiatuko den politika sozial ezkertiarretara iraultzen du herrialde hori. Dudarik gabe kontinentearentzat gako positiboa da eta ilusio berriak irekitzen ditu Boliviarekin batera, aurrerapen errealtatea izaten jarraitzen duena. Azken horretan, zenbait indarrek azkarrago joatea nahiko luketen arren, egiturazko aldaketak argiak dira eta, eskuinaren areagotzearen

aurrean, beste politika batzuk egitea posible denaren erreferente bihurtu da, neoliberalismoarentzat alternatibak badaudenaren eredu.

2018an Latinoamerikan gertatutakoaren inguruan kontu gehiago azpimarra genitzake. Iparraldera doazen Ertamerikako migratzaileen karabanen mugimendua martxan jartzea, adibidez, ez amets amerikarraren bila, Honduras, El Salvador edo Guatemala bezalako herrietan euren bizitza bihurtu den amesgaiztotik irteteko beharrean baizik. Baita Kolonbiako bake prozesuaren aurreratze epelak ere, gaur I. Duqueren eskumako gobernuak La Habanako Akordioak (FARCEkin zegoen gerrari amaiera eman ziotenak) ez betetzearekin, FLN-rekin negoziaketa mahaia ixtearekin edo, iraunkorra dena, herrialde osoan zehar lider sozialen etengabeko hilketekin (2018an berrehundik gora) talka egiten dutenak.

Europara salto egiten badugu, ordea, egoera ez da hain ezberdina. Europa itxi egiten da euren herrietan (Afrika, Ekialde Hurbila...) oraindirik ez etorkizunik ez dutenen migrazioari aurre egiteko, egoera horietan duen erantzukizuna ezkututuz, bizitza duinerako biztanle eta herrialde horien benetako aukerak itsutzen dituzten gerrate, esplotazio eta baliabideen indarrezko ebastea sustatu izana gordeta. Europak ez du bere bidea aurkitzen eta demokraziaren eta giza eskubideen sorleku izatetik, bata zein bestearen utzikeria agerikoa egitera pasa da. Migrazioaren aurkako politikak ez dituzte soilik mugak ixten eta harresiak eraikitzen, beste kontu argi batzuk zalantzak jartzeaz lagunduta joaten dira, hala nola, emakumeen eskubideak, gazterienak, lan eskubideak edo herrienak. Mendeetan zehar Europa zahar honek borrokatu zituen eskubideak eta gaur frogatzen genezakeenez, Simone de Beauvoirrek esango lukeen bezala, ez dira eskuratutako eskubideak, barneratutakoak, indar politiko zehatzek berriz ere zalantzan jartzen dituztenak baizik, gaindituak uste ge-

nituen denboretara argiki atzera eginda, orain hamarkadak erregimen faxistetara eraman gintuztenetara, gerra bortitzetara bulkatuta.

Baina lehenago elementu positiboak adierazi ditugun bezala, Mexiko eta Bolivia herrialdeetako emaitzak eta aurrerapenak, edo mugimendu feministaren hazkundea, justua da ere milaka antolakunde eta gizarte mugimenduren indarra aitortzea, bai Latinoamerikan bai Europan, 2019an sistema nagusiari alternatiba eraldatzaileak planteatzen jarraitzen dutenak.

Eta horrek guztiak esan nahi du, gaur inoiz baino gehiago, beharrezkoa dela ahaleginak eta borroka bikoiztea guztiontzako orainaldi eta etorkizun hobe baten alde, ez soilik banatu nahi ez duten konfort, aberastasun eta ongizateko mundu paralelo bat eraikitzeko ahaleginetan dabilzan elite ekonomiko eta politiko horientzat.

MUGARIK GABEREN URTEURREN FESTA

2018ko urtarrilaren 28an gure 30 urteak ospatu genituen. Data ofiziala abenduaren 25ean bazen ere, gure momentua mugimendu askoko data horietatik kanpo izatea nahiago genuen. Ospakizun jai bat izan zen, baina baita aitortza bat, Latinoamerikako gure kide guztiei, Mugarik Gabetik pasatako eta euren denbora eskaini duten pertsona guztiei eta eraldaketa sozialeko amets hau elkarbanatzen dugun antolakunde guztiei aitortza. Puri ere agurtu genuen, Mugarik Gabeko Koordinatzaile izateari utzi dio Koordinazio Kolektiboko talde berriari bide emanda. Alberto ipuin kontalariak gozatu genuen, Las Kapritxosas pailazoaren umoreaz eta Goiuriren musikaz. Mila esker egun horretan gure ondoan egon zineten guztiei.

Agertzerik izan ez bazenuten, gure Youtube kanalean «30 años de Mugarik Gabe» bideoa ikustera gonbidatzen zaituztegu. 30 urte hauetan lagundu gaituzuen guztioi eta Mugarik Gaberen proiektuak aurrera jarraitzea posible egiten duzuen guztioi **ESKERRAK** emateko gure modua da.

MUGARIK GABE
www.mugarikgabe.org

GENERO SAILA

HEZKUNTZA

Hezkuntza prozesuetan indarkeria matxistaren aurka borrokaren estrategiarekin jarraituta, aurten bi ildo sakondu ditugu bereziki: Euskal Herriko herri eta plazetara eramane dugun erakusketa bat eta emakumeentzako indarkeriarik gabeko jendarte baterantz gerturatzeko esperientzien trukaketa bat, Euskal Herriko, Kolonbiako eta El Salvadorreko emakumeen antolakundeekin, erakundeekin eta gaian profesional direnekin San Salvadorren egin zena. Era berean, Ikusezinean Bidaizten ekimenaren bidez, genero ekitatearen aldeko antolakunde aldaketa prozesuak bultzatzeko estrategiarekin jarraitzen dugu.

Memoria Eraikiz

Jakintza-alor anitzeko instalazio artistiko bat da, indarkeria matxistaren biktimak izan diren eta bizirik atera diren emakumeen bizipenak jasotzen dituenak. Indarkeria horiek ezagutzea da helburua, sistema patriarkal hau irauli eta gu geu eraldatzea. Emakume horien kontakizunen bidez indarkeriak beraien bizitzan izandako eragina, horri nola aurre egin dioten ikusi eta euren ingurutik eta jendartetik zer espero duten ezagutuko dugu. Emakumeen ahotsak berreskuratzeko apustu bat da, ez dugulako nahi ahots horiek historiako bazterrean zokoratuta jarraitzea, gure memorian gorde nahi ditugu, memoria kolektibo bat berreraiki eta berriz gerta ez dadila oihu egin.

Erakusketa Amurrión, Donostian eta Portugaleten egon da ikusgai, asteburu bat udalerriri bakoitzean eta

bertatik 550 pertsona baino gehiago pasatu dira, euren hausnarketak eta elkartasun eta salaketa mezuak utzi dituzte gure webgunean zintzilikatu ditugunak www.mugarikgabe.org/floresenelasfalto.

Erakusketa horrek bere bidea egiten jarraituko du, datozen urteetan, Euskal Herriko toki gehiagotan zehar.

Memoria Eraikiz Portugaleten. 2018ko azaroa.

Estrategia feministen trukea El Salvadorren

Arabako Emakumeen Asanbladarekin elkarlanean eta Feministas intercambiando Estrategias izena jarri dugun proiektu zabalago baten parte izanda, erakundeekin eta antolakunde feministen gaitasunak indartzean bidea egitea hartu genuen helburutzat, emakumeentzako indarkeriarik gabeko bizitzetara gerturatzeko ezinbestekoak, emakumeen sexu eta ugalketa eskubidea

ere bermatua izango den bizitza eredua. Maiatzean eta Ekainean Gasteizko mugimendu feministaren barnean hainbat eztabaida saio egin genituen, askotariko gaiei ekin genien, indarkeria matxisten aurrean, emakumeentzako indarkeriarik gabeko jendartera gerturatzeko sistema judizialek jasotzen ditugun muga eta oztopoen aurrean eta emakumeen eskubideen aldeko pertsona geroz eta gehiagok jasaten dituzten kriminalizazio mekanismoei aurre egiteko estrategien inguruan mugimendu feministatik ematen diren erantzunak pentsatzeko eta birpentsatzeko aukera eman zigutenak.

Urte honetako irailean, prozesu horri berari jarraipena emanda, esperientzien hartu-eman bat egin genuen El Salvadorren bertako La Colectiva Feminista eta Kolonbiako Corporación para la Vida Mujeres que Crean antolakunde aliatuekin batera. Gainera, Gasteizko arreta psikosozialeko eta indarkeria matxistako gaietan arreta legal eta juridikoko Arabako Emakumeen Asanbladako hainbat profesionalak esperientzia horretan parte hartu zuten. Jardunbide egokien eta eragina duten estrategien trukea, non emakumeen elkarteak eta antolakunde feministak, erakundeak eta gaian profesionalak diren pertsonak, emakumeentzako indarkeriarik gabeko jendarterantz gerturatzen jarraitzeko indartu ginen.

San Salvadorreko indarkeria egoeran dauden emakumeei arreta osoko eta prebentzioko erakunde eta sektore arteko Mahaian ordezkari izan zirenen parte hartzea. 2018ko iraila.

Abortuaren zigor gabetzerako Salvadorren kode penalaren erreformaren aldeko sentsibilizazio sozial eta erakundeen jarrera hartzea eskatzeko kanpaina

2018an El Salvadorren kode penalaren erreforma eskaerak babesten jarraitu genuen, zio batzuetan abortuaren zigor gabetzea helburu. Beste sei euskal GGKEekin aurrera eraman den kanpaina hori 2017an hasi zen. Aurten, Europako Biraren aitzakian, Teodora Vás-

quezen bisita izan genuen, abortatzeagatik espetxeratuak emakumeetako bat eta 2018ko otsailean askatu zutena, kartzelan 10 urte pasa ostean. Bere bisitan Bizkaiko Batzar Nagusiekin, Vitoria-Gasteizko Udala-rekin eta Arabako Foru Aldundiarekin bilerak egin ziren. Komunikabideetan elkarrizketak ere egin ziren eta Vitoria-Gasteizen eta Bilbon jendaurreko bi hitzaldi antolatu ziren. El Salvadorren abortua erabat zigortua egotearen ondorioak eta berau zigor gabetzeko eta arrazoi horregatik kartzelan dauden emakumeak askatzeko beharrezkoak diren lege erreformak egiteko nazioarteko presioaren beharra Euskal jendarte eta erakundeetara iristeko asmoarekin.

Teodora Vásquezekin solasaldiak. 2018ko apirila.

Ikusezinean bidaiatzen

Prozesu honek, gure antolakundeetan genero ekitatearen aldeko antolakundeko aldaketa prozesuak bultzatzeko, hainbat antolakunde elkarrekin lanean ari garen prozesu kolektiboa sustatzeko gure apustua mantentzen du. Ikusezinean bidaiatzen 2015ean hasi zen eta 2018an etapa garrantzitsu bat itxi dugu. Urte honetan zehar bost euskal antolakunde (Joxemi Zumalabe Fundazioa, ESK sindikatua, Setem Hegoa Hegoa, Hegoa eta Mugarik Gabe) bidaiak esperimentera jarraitu dute eta maiatzean bidaiari guztien, aitzindarien (euren jardunbide egokiak planteatu zizkiguten antolakundeak) eta bide horiek lagundu dituen tripulazioaren arteko Jakintzen Hartu-emanak izan genuen. Urte bukaeran beste une berezi bat izan genuen, hiru urte hauetako lanaren ikaskuntzak Bidaiak Gida bezala publikoki aurkeztu genueneko.

Nola jardunbide egokien inguruko informazio guztia duen bidaiak gida hori, hala ekitatearen aldeko antola-

kunde aldatetik bidaiarako gomendioak eta txango moduan emandako zenbait erreminta, online eskura daude <http://www.mugarikgabe.org/viajandoporloin-visible>

«Ikusezinean bidaiatzen: Eraldaketa feministarako antolakundeko aldateta» jardunaldiak. 2018ko abendua.

Genero ekitatearen aldeko antolakundeko aldateta

Mugarik Gaben genero ekitatearen aldeko antolakundeko aldateta prozesua bultzatzeko erronkarekin jarraitzen dugu, ezin zen bestela izan. Azken urte hauetan, Ikusezinean bidaitzen prozesuko parte hartzaileekin batera. Mugarik Gaben kasu zehatzean, aurten ikuspegi feminista batetik botereen azterketa indartzen jarraitu dugu, batzarraren espazioan zentratuta. Horretarako horien erraztea bultzatzen ari gara, rol hori agerikoago eginda eta beharrezko denborak emanda. Eta beste alde batetik, erabaki guneetan ere emozioak bistaratuta. Bidaia ez da laburra, ezta erraza ere, baina merezi duela argi izaten jarraitzen dugu.

Mugarik Gabeko batzarra. 2018ko ekaina.

LANKIDETZA

CORPORACIÓN PARA LA VIDA MUJERES QUE CREAN (KOLONBIA)

2018an, Kolonbian, gatazka armatuan indarkeriaren biktima izan eta bizirik atera diren emakumeentzako laguntzaren testuinguruan, azpimarratu behar da Colectiva Justicia Mujer eta Kanadako Abogados sin Fronteras taldearekin aliantzan aurrera eramandako auzi estrategikoaren eragina. Prozesu horretan hainbat estrategia garatu dira, hala nola, formakuntza, ikerketa, ekintza juridikoa eta komunikazioa. Bost kasu adierazgarriren bitartez, osasun fisikorako, mentalerako, sozialerako eta sexu osasunerako eskubidea itzultzea eskatu da aldeko epaiak lortuta. Gainera, Consejo de Seguridad Pública para las mujeres kontseiluan ikuspegi bereizgarria duen genero azpibatzerde bat sortzea ere lortu da. Gertakariak lurraldea gainditu eta naziora salto egin du, Unidad de Atención y Reparación Integral a Víctimas unitatera.

Escuela violeta para la construcción de la paz y equidad desde la niñez ekimenaren tailerra. 2018ko abuztua.

Bestalde, aurten Escuela Violeta para la construcción de la paz y equidad desde la niñez (haurtzarotik ekitatea eta bakea eraikitze eskola) ekimena abian jarri da. Formakuntza prozesu bat da, lehen haurtzaroko 30 hezkuntza eragilerekin generoan, indarkerietan eta zainketa emozionalean janzteko egiten dena, eskumena duten erakundeetan kontrol eta eragin politikoko ekintzekin lotua, genero ikuspegia hezkuntzan transbertsal bihurtu dadin. Irailean emakumeen Giza Eskubi-deen inguruko XVI. txostena aurkeztu zen: Violencias sexuales en niñas y adolescentes (Neskak eta nerabeetan indarkeria sexualak). Era berean, berritzailea izan da eta harrera oso ona izan du Mujeres que Crean taldeak sare sozialetan sexu indarkeriaren inguruan garatutako lanak: En las redes no me enredo.

AXAYACATL (NIKARAGUA)

Aurten, Axayacatl emakumeen antolakundearen lan egonkortasuna herrialdeko krisi sozial, politiko eta ekonomiko sakonaren testuinguruak baldintzatuta egon da baina ez da pausatu. Axayacatlek Masayako 9 departamenduetako komunitate desberdinetan, emakumeen giza eskubideen defentsari eta erabilerari eta ahalduz integralari zuzendutako prozesuak garatu ditu.

Ekintzen momentuko geldialdi baten ostean, Ortega-ren aginduetara dauden armadaren, poliziaren eta pa-

Emakumeen eskubideen inguruko zine eztabaida saioa. 2018ko martxoa.

ramilitarren parte diren armatutako pertsonak Masaya hartu ondoren, eta herrialdean giza eskubideen defentsan aritzeko bizi den kontrako giroaren gainera, Axayacatl antolakundeak emakumeen ahalduz osoaren alde lanean jarraitu du.

Mugarik Gabek komunitateko babesleen ahalduzko ideologikoan egindako lana lagundu dugu, euren komunitateetan indarkeria bizi duten emakumeen laguntzan indartzeko aukera ematen dien gai juridiko eta psikosozialetan formakuntza emanda. Era berean, emakumeen ahalduzko ekonomiko bultzatu da hiru komunitatetako familia ortuen hobetzearen bitartez, ekoizpen aniztasuna handituta eta haren erabileran eta merkaturatzean formakuntza emanda.

COLECTIVA FEMINISTA PARA EL DESARROLLO LOCAL (EL SALVADOR)

2004an jaio zen, emakume salvadortarren aitortzan eta defentsan laguntzeko premian sinesmen estua zuten emakumeek osatua dago. Eztabaida estrategikoko prozesu berrienean horrela definitzen dute euren egitekoa: "Gure energia feminista eta mugimendu bokazioa genero ezberdintasunak eta maskulinoaren nagusitasuna zalantzan jartzera eskaini, jendarte justu,

bidezko eta demokratiko baterako, emakumeen autonomia eta eraldatzeko, antolatze eta ekintzaitza politikorako gaitasunak indartuta, gure egunerokotasunetik eta tokiko eta nazioko errealitateetatik"

2018 honetan zehar, Colectiva azken urteetan aurrera eramaten ari zen lanari jarraipena eman zaio, bai mendebaldean, bai eta erdigunean, San Salvadorko metropoli eremuan ere; udalean eragin politikoa izateko estrategia feministetan lan eginda eta herrialdeko mendebaldeko emakumeen antolakundeetako antolakuntza lanak indartuta, genero indarkeria, sexu abusua eta nerabeen haurdunaldiak gutxiagotzeko lanak berariaz lagunduta. Gainera, El Salvadorko eta Vitoria-Gasteizko feministen arteko lan eta esperientzien trukaketatik abiatuta legeria hobekuntzetan eta indarkeria matxistari eta sexu eta ugalketa eskubideei dagozkien lege aplikazioen hobekuntzan aurreratu da. Bereziki eragina izan du Kode Penalaren erreformaren onarpenean, abortuaren inguruko 133. artikuluan, antolakundeek ekitearekin eta eraginarekin eta erakunde publikoen eskumenetatik. Bost udalerritako emakumeen antolakundeek antolakuntza eta eragin gaitasuna indartu da, indarkeriarik gabeko bizitza izateko eskubidearen eta ugalketa eta sexu osasunerako eskubideen eraginkortasunerako. Eta Udal Gobernuen eta justizia langileen gaitasunak handitu dira genero indarkeriaren aurrean prebentziorako, babeserako eta sentsibilizaziorako.

Indarkeriarik gabeko bizitza izateko eskubidea bermatzeko aurrerapen eta erronken jendaurreko foroa. 2018ko iraila.

MUJERES POR LA DIGNIDAD Y LA VIDA - LAS DIGNAS (EL SALVADOR)

Antolakunde zibil feminista bat da bere burua «autonomo, urratzaile, sortzaile eta askotariko» bezala definitzen duena, 1990ean sortu zen eta emakumeen eskubideen aldeko borroketan erreferentea da herrialde osoan, bai eta ikuspegi feminista batetik egindako berdintasun, ekitate, eragin eta ikuskaritza sozialeko

Komunitateetako emakumeei ikuskaritza sozialean formakuntza emateko prozesua.

proposamenetan ere. Bere misioa proposamen filosofiko, ideologiko, etiko eta kritikoa bultzatzea da, bertatik arau patriarkal, kapitalista eta heterosexista errotik kentzeko. Eraldaketa sozial, politiko kultural, ingurugiroko eta ekonomikoen bitartez, emakumeen menpeze eta zapalketa ezabatu, eta sexu eta ugalketa eskubideen errespetua eta gozatzea bermatuko dutenak. Hori lortzeko estrategia nagusiak hauek dira: Emakume taldeen antolaketa, ahalduntze indibidual eta kolektiboa sortuta, Estatuko erakundearen aurrean euren salaketen protagonista izan daitezen. Tokiko gaitasunen indartzerako formakuntza. Eragina, presioa, mobilizazio politikoa eta ikuskaritza herritarra baita lkerketa ere, emakumeen eta feministen mugimendua eraldatu eta lagundu nahi dugun emakumeen errealitate zehatzaren inguruko jakintzetan sakontzeko eta eguneratzeko, behar bezala oinarritutako proposamenekin.

2018 honetako lana, aurretik laguntzen ziren prozesuei jarraipena ematea izan da; bereziki indarkeria sexualaren ondoriozko nerabeen haurdunaldien prebentzioan, sexu eta ugalketa eskubideen sustapenean eta askotariko gaitasunen indartzean: antolakuntza, parte hartze politikoa, eragina eta ikuskaritza soziala. Era berean, emakume heldu eta gazteen ahalduntzea bultzatzea, indarkeriaren aurkako borrokan aurrera egiteko, euren sexu eta ugalketa eskubideen defentsan autonomia ekonomiko eta pertsonalaren alde, eta sentsibilizazio sozialean aurrera egiteko eta kolektibo sexisten iruditegian aldaketa emateko, horrela, emakume eta gizonezkoen arteko ekitatearen eta berdintasunaren aldeko kultura baterantz gerturatzeko.

ALIANZA POLÍTICA SECTOR DE MUJERES (GUATEMALA)

Iruzuraren, zigorgabetasunaren, krisi instituzional eta politikoaren eta giza eskubideen atzerakadaren aurkako borrokarekin lotuta Guatemalan bizi den egoeraren aurrean, Alianza Política Sector de Mujeres an-

tolakundeak bere strategiaren barruan hainbat lan lehenetsi zituen, hala nola, lana berrartu eta indartzea; elkartasuna indartzeko, jarrera hartzeko eta salatzen helburuarekin nazioartean egituraketa eta intzidentzia politikoa; Guatemalan giza eskubideen aldeko borroka babestea eta laguntzea eta bereziki, hainbat herritako emakumeen, mayia, xinka, garifuna eta mestizoen eskubideak babestea.

Horregatik, Emakumeen Mundu Martxaren 11. Topaketan parte hartu zuela aprobetxatuta, elkartruckerako, sentsibilizatorako, salaketarako eta berri emateko Bira bat egin zuen, emakume, feminista eta Giza Eskubideen defendatzaile gisa lurraldean eta nazioan egiten ari direna azaltzeko. Horrela bada, Isabel Sanzek gure artean aste-bete eman zuen, hainbat erakunde bisitatu eta zenbait kolektiborekin hitzaldiak eman zituen.

Jarrera hegemonikoaren aurrean proposamen politiko emantzipatzailea egiten dute, Ongi Bizitzetik, pertsona guztientzat naturaren parte gisa, bizitzaren zaintzan erantzunkidetasuna bilatuta. Horrela, zaintzen aldeko Mahai nazionala eratu da, horren helburua da emakumeek zaintzari egindako ekarpen sozial eta ekonomikoa ikusaraztea eta erantzukizun sozialaren eta estatalaren inguruko proposamenetan jarrerak hartzea Giza Eskubideen testuinguruan. Hori formakuntza prozesuen, ekintza eta egituratze planen bitartez landu dute, proposamenak eta ekintzak egiteko aukera ematen dutenak.

Uretatik martxa 2018ko maiatza.

BIZIMODU JASANGARRIEN SAILA

HEZKUNTZA

Urte honetan zehar, giza eskubideen ezin konta ahal bortxaketa salatzen jarraitu dugu, bereziki nekazaritzako elikagaien, energiaren, ekonomiaren eta zaintzen arloan egiten direnena, eta baita bestelako bizimodu jasangarrien ereduak ikustarazten ere. Apustu honetan, aldaketak erdiesteak elkarlana eskatzen duela konbentzituruta, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako beste kolektibo batzuekin sarean egin dugu lan.

TIPI-TAPA bagoaz! Bizimodu jasangarrietarantz kanpaina

«Tipi-Tapa bagoaz! Bizimodu jasangarrietarantz» kanpainaren testuinguruan garatutako lanarekin jarraitu

Amurrioko Antzerki Foroaren kartela. 2018ko ekaina

dugu, Euskal Herriko eta Latinoamerikako 19 kolektibok sarean egindako lanari jarraipena ematen diona. Kanpaina horrek bizimodu jasangarriak martxan jartzeari lotutako giza eskubideen askotariko bortxaketak ikusarazteko ekintza kolektiboak barnebiltzen ditu, herrialde guztietan eredu justu, jasangarri eta bidezkoetarantz joateko oztopo bezala.

Prozesu horren barruan, hainbat tresnaren bidez, eragin politiko eta sozialeko estrategia bat garatu da. Horietako batzuk honako hauek izan dira: hainbat udalerritako kaleetan antzerki foroak egitea (Amurrio, Galtza Añana, Bilbo eta Gasteiz), askotariko komunikabideetan agertzea, euskal Erakundeetan eskubideen urraketen aurkezpenak egitea (hiru hiriburuetako Udaletan eta Aldundietan), Auzitegiaren esperientziaren aurkezpena Loiolako Kultur Etxean (Donostia) egindako Jardunaldi Ekologikoetan eta Nafarroako Mugarik Gaberekin Iruñean egindako trukean, bai eta aliatuak diren antolakundeen aldizkari espezializatuetan ere (Economistas sin Fronteras taldearenean esaterako).

Gainera, auzitegiaren esperientziak zortzi auziak jasotzen dituen liburu bat sortzera eraman gaitu, akusazioko idatziekin eta adituek auzi bakoitzari egindako txostenarekin. Bizimodu jasangarriko eskubidearen aldeko Herri Auzitegiaren ondorio eta ikaskuntzak ere azaltzen dira. Prozesu horrekin guztiarekin, urte bukaeran Desazkundera eta Bizitze Onaren Sarearen Topaketak egin dira etorkizuneko ekintza ildo zehazteko. Informazioa guztia hemen dago: www.tipitapabagoaz.info

Bizimodu Jasangarrirako Eskubidearen aldeko Herri Auzitegia

2018ko otsailaren 23 eta 24an Bilbon Bizimodu Jasangarrirako Eskubidearen aldeko Herri Auzitegia egin zen. Auzitegi hori kolektibo asko eta askotarikoen sare lanaren fruitua izan zen (GGKE, sindikatuak, gizarte mugimenduak). Mundu osoan Bizitza Jasangarrirako eskubidearekin lotutako giza eskubideen urraketek duten zigorgabetasuna agerian utzi eta salatu zuen, Euskal Herriko, Espainiako Estatuko, Mendebaldeko Saharako, El Salvadorko, Argentinako eta Mexikoko lekukotzak aurkeztuta.

Auzitegiak salaketa elementu gisa balio izan duela espero dugu, bizitzaren alde munduko hainbat txokotan aurrera eraman diren erresistentzia prozesu eta protesta sozialen arteko elkartasun adierazpena, eta giza eskubide horien urraketak jasan izan dituzten pertsonenganako erreparazio sinbolikoa izatea.

Bizimodu Jasangarrirako Eskubidearen aldeko Herri Auzitegiaren itxiera. 2018ko otsaila.

Zentzuz Kontsumitu-Consume con Sentido

Arabian, Setem Hego Haizearekin eta Medicus Mundi Arabarekin lanean jarraitzen dugu. Gure lana ekonomia soziala eta solidarioa indartzera bideratu da hiru ardatzen bidez: erosketara publiko arduratsua, elikadura burujabetza eta zaintzak. Sustatutako ekimenen artean, REAsek bultzatutako Merkatu sozialean gure parte hartzea nabarmendu genezake, Nekazaritzako Elikagaien Estrategiaren Ekintza Planaren zehaztapen eta garapenean, eta Euskal Herria elikadura burujabetzatik politika publiko sozialen inguruko ikerketa parte hartzaile batean gure lankidetzatza.

Bestalde, garrantzitsua da Zeinek zaintzen du eta nola Vitoria-Gasteizen? ikerketa berreskuratzea, Vitoria-Gasteizen etxeko langileen egoera aztertzen du, kontsumo kontziente eta arduratsuko iritziak zabaltzeko helburua duten ikus-entzunezko hainbat material eta

APP bat egin ziren, bai eta zenbait iritzi artikulua ere. Hori guztia www.consumoresponsable.info/eu/hasiera/ helbidean eskura dago.

"Zeinek zaintzen du eta nola Vitoria-Gasteizen?" ikerketaren aurkezpena Vitoria-Gasteizko Emakumeen Berdintasunerako eta Ahaldunderako Eskolan. 2018ko urtarrila.

Saretuz, Donostiako Kontsumo Arduratsuaren Sarea

Donostian, Kontsumo Kontziente, Arduratsu eta Eraldatzailearen aldeko Saretuz Sarean parte hartzen eta elkarlanean dinamizatzen jarraitu dugu. Aurten, laneko ardatz nagusia zaintzek gure eguneroko ohiturekin eta kontsumo ohiturekin duten harremana izan da. Zentzu horretan, #ZainduzKontsumitu - #ConSumoCuidado lemapean, maiatzean eta irailean hainbat hartu-eman eta jardunaldi egin ziren gaian sakontzeko asmoarekin.

Martxoaren 17an, Kontsumitzaileen Nazioarteko Egunarekin bat eginda, ogi xahuketa salatzen kale ekintza bat burutu genuen. Zehazki, galtzen uzten den ogi guztia edukiontzi batean eta ogi piloetan ikusarazi genuen, gaiaren inguruko informazioa eta aurreko egunetako ogiarekin egin daitezkeen errezetak banatu ziren, gainera, ogia olioarekin eman genuen. Beste alde batetik, aurten Sarearen webgunea berritzi da (www.saretuz.eus) eta Saretuz Mapari irizpide eta ko-

Kontsumitzaileen nazioarteko Egunean egindako salaketa ekintza. 2018ko martxoa.

mertzio berriak batzen jarraitu dugu, bertan kontsumo arduratsua egiteko eta hiria beste era batera bizitzeko hamaika aukera agertzen dira. Mapa horren erabilera handitzeko eta Sarea ezagutarazteko, umorezko bideo bat egin da 2019an zehar zabalduko dena.

Bukatzeo, Emaús Gizarte Fundazioak eta Mugarik Gabek urte askotan dinamizatu ostean, behin legalki eratuta, 2018.a Saretuz autonomoki ibiltzen hasi den urtea izan da. Horretarako barne egituratze prozesu bat abiatu da, begirada Sarea osatzen dugun pertsona eta antolakunde zaintzan jarrita.

LANKIDETZA

ACPA (KUBA)

Asociación Cubana de Producción Animal (ACPA) elkartearekin lanean jarraitzen dugu Cienfuegos eta Santiago probintzietan, nekazaritzako eta abeltzaintzako eredu elikadura burujabetzarantz eraldatzea lagunduta, Kubako Gobernuaren nekazaritzako elikagaien estrategiarekin koherentzian. Egun martxan dauden proiektuak produkzio unitateak indartzean zentratzen dira, ekoizpena areagotu eta dibertsifikatzeko, eta biztanleriaren elikadura eta ekonomia beharrei estaldura emateko asmoz.

Laguntza, batetik, formakuntzazkoa eta teknikoa da, eta bestetik, teknologikoa, azpiegiturak berrituta, ureztatze sistemak, jezte sistemak eta bestelako hornidurak ezarrita. Era berean, existitzen diren genero ez-

Santiagoko Salvador Rosales UBPC kooperatiban bilera. 2018ko uztaia.

berdintasunei arreta berezia jartzen zaie, emakumeek kooperatibetako erabaki guñeetan parte hartze handiagoa eta sortutako enpleguetarako sarrera handiagoa izatea bermatuko duten neurriak ezarrita. Zentzu horretan, ACPA elkartean genero ekitatearen aldeko antolakunde aldaketa prozesua laguntzeko ekintzak eta herrialdeko Nekazaritza Ministerioko Genero Estrategiaren abiaraztea bultzatu dira.

XOCHILT ACALT (NIKARAGUA)

Orain dela 25 urte baino gehiago Mujeres Xochilt Acalt elkarteari eskainitako babesak jarraitzen du. Elkarreak, Telica eta batez ere Larreynaga-Malpaisillo udalerrietako komunitateetan lan egiten du, landa eremu batean eta hiriburutik urruti, egungo krisi egoeran egonkortasun handiagoa ahalbidetu duena.

Landa garapen bidezkoaren eta jasangarriaren sustapenean sakontzen jarraitu da. Horretarako, ikuspegi oso batetik antolakunde komunitarioen formakuntzan lan egiten jarraitu da, indarkeria matxistaren, berdintasunaren, sexu eta ugalketa eskubideen edota norbere

Dibertsifikatutako nekazaritza eremuak Malpaisillon. 2018ko martxoa.

buruaren zaintzaren inguruko ikaskuntza eta hausnarketa espazioak bultzatuta. Hori guztia, eragin politikoko eta sozialerako egituratze politikoko estrategia bati lotuta.

Emakumeen ahalduntze ekonomikoarekin lotutako lanean, jasangarritasun eta elikadura burujabetza ikuspegi batetik, ekonomia gaitasunetan handitzea eta ekoizpenean egonkortze handiagoa eta euren ekimen ekonomikoetan sarrerak areagotzea lortu dugu. Horretarako, laguntza tekniko jarraitu batez gain, zenbait ekintza burutu dira, hala nola, putzuak eraikitzea ura izatea bermatzeko, ekoizpena dibertsifikatzea edo emakumeetako batzuentzat lurren titulartasuna aldatzea.

HERRI INDIGENEN ARLOA

HEZKUNTZA

2018an zehar hiru eremutan jarraitu dugu lanean: estatuen partetik protestaren kriminalizazioa, emakumeen eskubideen urraketaren berriazko erreferentzia eta transnazionalen indigenen lurraldeetan duten jokaeraren salaketa. Ahaleginak salaketara, erresistentziara bideratuak egon dira, baina baita egoera horiek eraldatzeko proposamen eta alternatibetara. Horrela, Ongi Bizitzeaz hitz egiten dugu proiektu politiko, sozial eta ekonomiko bezala, ez soilik herri indigenentzat; alternatiba ez sexista, indigena eta herritarra prozesu politiko eta antolakuntzazkoen zerbitzura dagoen tresna bezala; eta herrietatik eta euren eskubideen egikaritzetik, bereziki lurraldearekin, galdeketaekin eta autodeterminazioarekin zerikusia duten horietan, alternatibak badaudela berresaten dugu.

Urtean zehar, espazio estrategikoak indartzen jarraitu dugu, esaterako Eskola Indigenak biltzen dituen, Bolivia, Ekuador, Kolonbia eta Guatemala bezalako herrialdeetan, estatuko antolakundeekin batera, formakuntza politikoa lantzen dutenak.

Ikerketa txostenak

Ikerketa berri bat bultzatu dugu komunikabide jendetsuen eta komunikazio herritarretik, komunitariotik, feministatik eta indigenatik dauden alternatiben inguruan, horrek 2019an beste argitalpen bat ekarriko du

Medios de comunicación, ¿al servicio de quién? izenburukoa.

Era berean, eta Transnacionales, oligarquía y criminalización de la protesta social aurreko txostenaren babesarekin, giza eskubideen defendatzaileak laguntzen ibili gara Latinoamerikako herriek jasaten dituzten bortxaketan salaketan, batez ere oligarkia eta transnazionalen eskutik; salaketa hori ez dugu Euskal Herrian soilik zabaldu, Espainiar Estatuan eta Europan ere hedatu dugu.

Europar Parlamentuan Giza Eskubideen Defendatzaileen kontrako kriminalizazioaren salaketa. 2018ko ekaina.

«Giza eskubideek ez dute mugarik» kanpaina

Urte bukaeran, eta Giza Eskubideen Defendatzaileen Nazioarteko Egunaren ospakizunean eta Giza Esku-

bideen Adierazpen Unibertsalaren sinaduraren 70. urteurrenean, Giza eskubideek ez dute mugarik kanpainaren fase berri bat martxan jarri genuen Gasteizko zenbait antolakunderekin batera.

Abenduan abiatu ostean, 2019an zehar arabar hiriburuari ekintzak egingo ditugu eta Kolonbiako Mujeres que Crean elkartearen parte hartzearekin kontaktuko dugu.

«Giza eskubideek ez dute mugarik» kanpainaren irudia.

LANKIDETZA

CEFREC (BOLIVIA)

CEFREC eta Boliviako bost konfederazio indigena handiekin batera, eskubideen zabalpen eta defentsarako tresna gisa komunikazio indigena bultzatzen jarraitzen dugu; identitatearen, kulturaren eta balore indigenen balio ematea, eta herrien proposamen eta ikuspegitik Boliviako estatu plurinazionalaren eraikuntza kolektiborako. Bereziki, indarkeriarik gabeko bizitzarako emakumeen eskubidearen eta segurtasunerako eta elikadura burujabetzarako eskubidearen gainean lan egin da.

Plurinacional TV, Boliviako lehen telebista indigenak, urte honetan zehar egonkortzea lortu du erreportajeen emanaldi eta ekoizpenarekin, eztabaida eta elkarriketa saioekin, film laburrekin, fikziozko telesail eta herrialdeko hainbat eskualdeetatik egindako zuzeneko emanaldiekin. Hori guztia formatutako komunikatzaileen profesionaltasunari, martxan jarritako teknologia-ri eta komunitate eta herrien elkarlanari esker.

CEFREC ikasketa zentroak, zazpi urteko kudeaketaren ondoren, abenduan Ley de Cine y Arte Audiovisual Boliviano lege berriaren promulgazioa lortzeko negoziazioan eta eraginean ere paper garrantzitsua izan du,

lege horren helburu nagusien artean jatorrizko nekazari indigenen zinema sustatzea dago.

Azkenik, Coordinadora Latinoamericana de Cine y Comunicación de los Pueblos Indígenas (CLACPI) koordinadoraren parte denez, CEFREC zentroak urte honetan zehar hainbat jaialdi eta nazioarteko zinema emanalditan parte hartu du, hala nola, 2018an Guatemalan ospatu zen 13° Festival Internacional de Cine y Comunicación de los Pueblos Indígenas / Originarios - FICMAYAB' jaialdiaren 13. edizioan edo Paraguain egin zen Premio Anaconda sariaren antolakuntzan. Ekitaldi horiek kontinente osoan herri indigenen ikus-entzuzko ekoizpenen erakustaldia eta balio ematea egingo dute, eta horien bitartez euren herrien errealitate eta borrokak ezagutarazten dituzte.

“Retos y Desafíos en la construcción de estados plurinacionales: derechos, comunicación y descolonización hacia el vivir bien” 5. Nazioarteko Topaketak. 2018ko maiatza

CONSEJO REGIONAL INDÍGENA DEL CAUCA - CRIC (KOLONBIA)

2018an zehar, CRIC antolakundearen Programa Mujer jarduerak emakume indigenen eskubideen tokiko Eskolak ezartzen jarraitu du Caucan, 2017ko 3 guneetan: Occidente, Centro eta Tierradentro. Gainera, aurten Bota Caucana eta Cota Pacífican ere hasi dira. Formakuntza moduluen ostean, ekintza komunitarioko planak eta emakume indigenen kontrako indarkeriaren arreta eta prebentzio ibilbideak diseinatzen ari dira, CRIC kontseiluaren emakume indigenen kontrako indarkeriaren prebentziorako eta arretarako Politika publiko komunitario baten eraikuntzan aurrera egiteko asmoz. Eskola ibiltariak eratzen dituzten topaketarako espazioek interes handia pizten dute eta parte hartzeak aurreikuspenak gainditu ditu.

CRIC kontseilura egindako bisitan, 2018ko abuztuan, Programa Defensa de la Vida y Derechos Humanos

programarekin gure aliantza indartu genuen, Caucako Herri Indigenen Eskubideen eta bizitzaren defentsa eta babesa laguntzen jarraitzeko, guardia indigena, Giza Eskubideen behatokia eta eragin politikoa indartuta.

OIA eta CRIC antolakundeko emakume indigenen hartu-eman. 2018ko abuztua.

ORGANIZACIÓN INDÍGENA DE ANTIOQUIA - OIA (KOLONBIA)

2018. urtea larrialdi egoera batekin hasi zen Bajo Cauca zonaldean, familia indigenen lekualdatzea eta konfinatzea ekarri zuen armatutako taldeen arteko enfrentamenduekin. Mugarik Gabek egoera hori lagundu dugu Arabako Larrialdietarako Funtsaren finantziazioarekin. Urtarrilean larrialdi horren testigu izan ginen, hain zuzen, Pertsona Defendatzaileen Babeserako Euskal Programaren barruan, Richar Sierra OIA antolakun-

Antioquiako Emakume Indigenen Lehen Kongresua. 2018ko azaroa.

deko Kontseilariaren herriratzea eta Giza Eskubideen egoeraren egiaztatze Misioa Mugarik Gabek lagundu zuenean. Krisia apirilean areagotu zen, Hidroitango presak eragindako luiziaren ondorioz.

Oraindik irekita jarraitzen duen gatazka armatu baten barruko bake prozesu baten testuinguruan, Mugarik Gabe Casa del Saber Mario Domicó guneko prozesua laguntzen ari da. Giza Eskubideetan eta Bakean eragin eta formakuntza lerro bat garatu du gune horrek, genero ikuspuntua duena, guardia indigenaren indartzea oinarri, Bake Akordioen markoan irekitzen diren herri indigenen parte hartzearekin, Egia, justizia, erreparazioa eta berriz ez errepikatzeko bermeen Sistemaren bitartez, Justicia Especial para la paz y la Comisión de Esclarecimiento de la Verdad sailean txostenak aurkezteko lan eginda. Gainera, 2018an I Congreso de Mujeres Indígenas de Antioquia (Antioquiako Emakume Indigenen Lehen Kongresua) antolatu zen, gutxi gora-behera 500 emakumeren parte hartzearekin.

ASECSA (GUATEMALA)

Aurten monolaborantzak (palma olio, kanabera) eta hidroelektrikoek Osasunean eta Ingurugiroan dituzten ondorioen inguruko ikerketa bat egin da Alta Verapazeko sei udalerritan. Txosten horrek euren esku-bideak, lurra eta lurraldea defendatzeagatik jazarpen politikoaren mehatxuari aurre egiten dioten liderren lekukotzak jasotzen ditu. Palma Africana, Hidroeléctricas Renace eta Oxec eta Ingenio Cabila Utzaj enpresa transnasionalek erasandako komunitate eta familiak bisitatu dira. Ikerketa, proiektu erazule eta joera erazuleen aurrean komunitate indigenen egoera agerian uzten duen material sorta da. Epe motz batean, estatuaren partetik hainbat eskubide urraketa kasu dokumentatzen lagundu dio komunitateari, horrek aukera eman die eskubide urratuen defentsa eta erreparazio ekintzak garatzeko Guatemalako Estatuaren aurrean, eskubide bermatzaile gisa.

Segurtasun neurriak ezinbesteko estrategia bihurtu dira komunitateen borrokan. Formakuntza prozesuen barruan, komunitate babeserako estrategiak identi-

«Situación y amenazas por hidroeléctricas, palma de aceite, petróleo y caña de azúcar. Reivindicación de los pueblos indígenas en el territorio de Tezulutlan” Ikerketaren jendarteratzea. 2018ko urria.

fikatu dituzte preso kopurua murrizteko, liderrak borroka komunitarioen prozesutik aldentzeko enpresen estrategiaren aurrean.

Azpimarratzekoa dira, era berean, zenbait subjektu soziali bideratutako formakuntza prozesuak, errealitatearen azterketan sakontzea, identitatearen berreskuratzea, eta maskulinitate berriak eta feminismo komunitarioa bezalako azterketarako kategorien sarrera ahalbidetzen dutenak.

UKU'X B'E (GUATEMALA)

Uku'x b'e elkarteak, tokiko bere elkarten bidez, formakuntza prozesuak bultzatzen ditu; pertsona, familia eta komunitateen, eta bereziki emakumeen bizitza osoa izateko bizi baliabideen eta oinarritzko giza eskubideen ezagutzea, interpretatzea eta jendarteratzea dakartena. Uku'x B'e elkarteak emakume gazte eta helduei espazioak irekitzeko apustua egiten du, bizitza komunitarioan eragile garrantzitsuak izan daitezen, horregatik, bada, formakuntza eta motibazio etengabea bideratzen da egitura komunitarioetan mailaz maila sartzeko, euren lidergoaren garapenerako. Emakumeen parte hartze aktiboa diplomaturen sustapenaren bidez lortzen ari da, aurten San Miguel Ixtahuacan-en, San Marcos departamentuan, bat egin da eta bi Santa Cruz del Quiché-n, izen bereko departamenduko hiriburuan.

Ongi Bizitzea Ama Lurrarekin harremana izateko modu bat da, orain dela milaka urtetatik familia eta komunitate heziketaren bitartez praktikatzan dena, Ama

Lurraren elementuen parte eta emaitza garelara nabarmentzen duena. Horrela, Uku'x B'e elkarteak lan egiten duen antolakunde komunitario bakoitzak bere lana euren komunitatearen eskaeretatik eta ongi bizitzetik lerratzen dute, bizimodu mayaren bila.

Komunitateak euren eskubideez ahaldundu dira eta badakite erantzukizun pertsonal eta kolektibo bezala eskatu behar direla, hala ere, Guatemalako estatu errepresibo eta kolonizatzaileak herrien eskaerak errealitate izatea eragotzi du. Zenbait lider epaituak eta kriminalizatuak izan dira, hala nola, Lolita Chávez, Bernardo Caal, Abelino Chub eta San Juan Sacatepéquez-ko 12 komunitateen erresistentzian kartzelatutako bederatzia.

“Reconstrucción del Ser Mayab” Diplomatuaren itxiera. 2018ko abuztua.

tantaka tv

Azaroaren 15ean Tantaka mundura zabaldu genuen, Mugarik Gabe, Euskadi-Cuba eta Paz con Dignidad antolakundeek bultzatutako informazio alternatiboko proiektua, zeinak komunikazio tresna bat izan nahi duen Euskal Herriko eta munduko beste txokoetako kolektiboen eta jendarte mugimenduen aniztasuna, bai eta euren borrokak ere, ikusarazteko.

Tantakaren aurkezpen ekitaldia. 2018ko azaroa.

Formakuntzarako eta abian jartzeko zenbait hilabeteren ostean, komunikabide kritiko alternatibo bat atera genuen, Tantakaren baloreak bere egiten dituen edozein kolektibori, antolakunderi edo pertsonari parte hartze aktiborako deia egiten diogu, espazio hori guztion gune bihurtzeko.

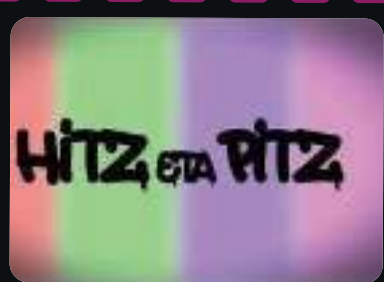
Tantaka internazionalismoa da: Herrien arteko elkartasunaren aldeko apustua egiten du, zapalkuntzen lotura komunak bilatuta eta agenden artikulazioa ahalbidetuta.

Tantaka feminismoa da: Etorkizuna feminista izango da edo ez da izango, horregatik, iruditegi berri askatzaileatik lan egiten dugu, sexu-genero arteko ezberdintasunen eraztetik.

Tantaka aniztasuna da: Bere protagonistak askotariko zerumuga kultural, funtzional eta nortasunezkoak dituzten pertsonak dira, aberasten gaituztenak.

Tantaka jasangarritasuna da: Bizitza erdigunean jartzen du zaintzatik eta ingurugiroaren errespetutik.

Tantaka TBn informatzearen balioan sinesten dugu, berrien, eztabaiden, kroniken, elkarrizketen, erreportajeen eta umore pixka baten zein ironiaren azterketa kritikoa bitartez egiten dena. Informazioak kontzientzia kritikodun hiritarrak hezteko balio baitu, mobilizazioa sustatzeko, egungo jendartearen eraldatzeko aurreko urrats gisa.

MOBILIZAZIO SOZIALA

MUGIMENDU FEMINISTA

Mugarik Gabek mugimendu feministarekin aliantza eta parte hartzea mantentzen du. Parte hartze hori, bereziki, Bilbo, Gasteiz eta Donostiako Koordinadora Feministetan egiten da. 2018 honetan martxoaren 8ko mobilizazio feminista historikoa, enplegu, lan eta zaintza grebaren bitartez egindakoa, bere indarragatik, aniztasunagatik eta izaera jendetsuagatik azpimarratu nahi dugu.

Donostiako Emakumeen Etxean mugimendu feministaren bilera. 2018ko otsaila.

Euskal Herriko Emakumeen Mundu Martxan ere parte hartu genuen, 2018 honetan Martxaren Nazioarteko XI. Topaketa Bilbon ospatzeko aukera izan zen eta mundu osoko emakumeekin hartu-emanetarako eta ikaskuntzarako aprobetxatzeaz gain, hiritarrekin Feministon Herria partekatzeko ere aukera izan genuen, alternatiba feministaz jositako topaketa gunea.

Martxoaren 8ko manifestazioa. 2018.

EUSKADIKO GGKEEN KOORDINADORA

2018an Euskadiko GGKEen Koordinadorak 30 urte bete zituen, lankidetzako euskal politikek bezala. Orain dela hiru hamarkada, jendarte bezala konpromisoa geure gain hartu genuen eta gure mugetatik kanpo gertatzen zenari arreta jarri behar geniola erabaki genuen. Hainbat izan dira urte honetan zehar bultzatu diren ekintzak, esaterako, 30 urte azterna uzten ikus-entzunezko kanpaina, horren bitartez GGKEek euskal hiritarren, erakunde publikoen eta antolakundeen beraien elkartasun ahaleginari esker aurrera eramaten dituzten proiektu batzuk azaltzen dira. Horietako batean CEFREC izan zen protagonista, Boliviako gure kidea.

Euskadiko GGKEen Koordinadoraren Urteurren Gala. 2018ko urria

Irailaren 27an urteurren gala egin zen, bertan hausnarketarako, emoziorako, barrerako eta aldarrikapenerako momentuak nahastu ziren. Azken finean, atzera begiratu eta lortutakoari balioa emateko, eta horrela, lankidetzaren arloan momentu honetatik bertatik ditugun errokei eta desafio globalei ilusioz aurre egiteko.

Gipuzkoako herrialdean GGKEko Koordinadoraren bazkaria. 2018ko azaroa.

BESTE EKINTZA BATZUK

Eragozpen Fiskaleko Plataformaren ekimena militarismoko gastu fiskala salatzen. 2018ko apirila.

EHko Emakumeen Mundu Martxarekin, CEAR, Ongi Etorri Errefuxiatuak eta Calalarekin batera antolatutako topaketa, erdialdeko Amerikan Giza Eskubideen Defendatzaileen jazarpen egoera ezagutzeko. 2018ko maiatza.

GGKE eta euskal lankidetzan pertsona erreferenteen bakearen aldeko adierazpena. 2018ko apirila.

Bizkaiko Ongi Etorri Errefuxiatuak taldearen kanpaldia urriaren 17an, Pobrezia Desagerrarazteko Nazioarteko Egunean, inor ez dela ilegalatzen aldarrikatzeko.

Mugarik Gabek Euskaraldiarekin bat egin zuen, 11 egun Euskaraz. 2018ko azaroa.

2018an ONARTUTAKO PROIEKTUAK

ERAKUNDE BABESLEA	BERTAKO PARTAIDEA	HERRIALDEA
BFA - Bizkaiko Foru Aldundia	CEFREC	Bolivia
BFA - Bizkaiko Foru Aldundia	MUGARIK GABE	Euskal Herria
AFA - Arabako Foru Aldundia	OIA	Kolonia
AFA - Arabako Foru Aldundia	MUGARIK GABE	Euskal Herria
AFA - Arabako Foru Aldundia	MUGARIK GABE	Euskal Herria
GFA - Gipuzkoako Foru Aldundia	MUGARIK GABE	Euskal Herria
Bilboko Udala	MUJERES QUE CREAN	Kolonia
Bilboko Udala	MUGARIK GABE	Euskal Herria
Gasteizko Udala	MUJERES QUE CREAN	Kolonia
Donostiako Udala	AXAYACATL	Nikaragua
Donostiako Udala	MUGARIK GABE	Euskal Herria
Getxoko Udala	CEFREC	Bolivia
Basauriko Udala	MUGARIK GABE	Euskal Herria
EJ - Eusko Jaurlaritza	ASECSA	Guatemala
EJ - Eusko Jaurlaritza	OIA	Colombia
Emakunde	MUGARIK GABE	Euskal Herria
Bizkaiko Abokatuen Elkargoa	UKUXBE	Guatemala

LEGENDA

Lankidetz proiektuak	Hezkuntza proiektuak	Herri Indigenen arloan	Bizimodu jasangarrien arloan	Genero arloan
-------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------------	---------------

IZENBURUA	GUZTIRA	DIRU-LAGUNTZA
Fortaleciendo la comunicación indígena para la plena vigencia de derechos y profundización del proceso transformador que vive Bolivia.	150.153,12	120.000,00
Bizkaian Memoria Eraikiz	115.713,65	44.999,90
Ayuda de emergencia alimentaria a comunidades confinadas en Bajo Cauca, Antioquia.	40.000,00	40.000,00
Memoria Eraikiz	18.700,00	12.000,00
Tipi-Tapa, Bagoaz! Hacia Vidas SOSostenibles. Fase II.	12.211,47	9.769,18
Tipi Tapa Bagoaz! Hacia Vidas SOSostenibles	59.999,14	59.999,14
Cre-siendo en hechos y derechos para la prevención de violencias contra las mujeres en 3 municipios del Valle del Aburrá.	210.000,00	210.000,00
Bilbon Memoria Eraikiz	20.242,66	12.797,66
Protección Integral Feminista. Con-mover el cuidado y el autocuidado de las defensoras de derechos humanos como un acto político	67.259,46	57.170,46
Contribuyendo a la erradicación de la cultura machista para lograr la equidad de género.	72.368,59	49.680,06
BAKEA ERAIKITZEN DUTEN EMAKUMEAK. CONSTRUCTORAS DE PAZ II; indarkeria, kontakizunak eta desberdintasuna.	27.869,35	19.998,37
Fortaleciendo la comunicación indígena en el oriente de Bolivia para la plena difusión y vigencia de derechos .	36.594,66	29.000,00
Basauriko herri eskola globala III. Tipi-Tapa Bagoaz: Hacia Vidas SOSostenibles	12.700,00	10.000,00
Kemok sa' Komonil "Tejiendo comunidad"	660.198,03	527.908,87
Fortalecimiento con perspectiva de género de las estructuras de organización política y de gobierno del pueblo Senu del Bajo Cauca y Urabá antioqueño.	628.577,27	502.840,41
Memoria Eraikiz-Construyendo memoria	15.703,00	6.440,00
Defensa de las víctimas de "la masacre de la cumbre de Alaska" Totonicapán Guatemala, provocada por el ejército nacional.	9.555,16	8.100,00
	2.157.845,56 €	1.720.704,05 €

MUGARIK GABE ZENBAKITAN

Gipuzkoako Erizaintza Elkargo Ofizialak antolatutako feminizidioen inguruko jardunaldietan parte hartzea. 2018ko ekaina.

Isabel Saenzen bisita, Guatemalako Sector de Mujeres-ko kidea. 2018ko urria.

Mujeres que Crean eta Colectiva Feministako kideek parte hartu zuten batzarra. 2018ko azaroa.

Mugarik Gabe Hala Bedi Irratian. 2018ko otsaila.

Lolita Chavez El Intermedio saioan. 2018ko ekaina.

INFORME DE AUDITORÍA DE CUENTAS ANUALES DE PYMES SIN FINES LUCRATIVOS EMITIDO POR UN AUDITOR INDEPENDIENTE

A la Asamblea General de la Asociación Mugarik Gabe, por encargo de la Junta Directiva:

Opinión

Hemos auditado las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos adjuntas de Mugarik Gabe, que comprenden el balance a 31 de diciembre de 2017, la cuenta de pérdidas y ganancias, y la memoria (todos ellos en formato PYMES sin fines lucrativos) correspondientes al ejercicio terminado en dicha fecha.

En nuestra opinión, las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos adjuntas expresan, en todos los aspectos significativos, la imagen fiel del patrimonio y de la situación financiera de la Asociación a 31 de diciembre de 2017, así como de sus resultados correspondientes al ejercicio anual terminado en dicha fecha, de conformidad con el marco normativo de información financiera que resulta de aplicación (que se identifica en la nota 2 de la memoria de PYMES sin fines lucrativos) y, en particular, con los principios y criterios contables contenidos en el mismo.

Fundamento de la opinión

Hemos llevado a cabo nuestra auditoría de conformidad con la normativa reguladora de auditoría de cuentas vigente en España. Nuestras responsabilidades de acuerdo con dichas normas se describen más adelante en la sección Responsabilidades del auditor en relación con la auditoría de las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos de nuestro informe.

Somos independientes de la Asociación de conformidad con los requerimientos de ética, incluidos los de independencia, que son aplicables a nuestra auditoría de las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos en España según lo exigido por la normativa reguladora de la actividad de auditoría de cuentas. En este sentido, no hemos prestado servicios distintos a los de la auditoría de cuentas ni han concurrido situaciones o circunstancias que, de acuerdo con lo establecido en la citada normativa reguladora, hayan afectado a la necesaria independencia de modo que se haya visto comprometida.

Consideramos que la evidencia de auditoría que hemos obtenido proporciona una base suficiente y adecuada para nuestra opinión.

Aspectos más relevantes de la auditoría

Los aspectos más relevantes de la auditoría son aquellos que, según nuestro juicio profesional, han sido considerados como los riesgos de incorrección material más significativos en nuestra auditoría de las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos del periodo actual. Estos riesgos han sido tratados en el contexto de nuestra auditoría de

las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos en su conjunto, y en la formación de nuestra opinión sobre éstos, y no expresamos una opinión por separado sobre esos riesgos.

• **Subvenciones, donaciones y legados imputados al excedente del ejercicio**

Descripción:

La Entidad recibe subvenciones para diversos proyectos de cooperación de distintas entidades públicas y privadas.

De acuerdo con el marco normativo de información financiera que resulta de aplicación y tal y como se indica en la nota 4 de la memoria de PYMES sin fines lucrativos, las subvenciones, donaciones y legados no reintegrables se contabilizan inicialmente como ingresos directamente imputados al patrimonio neto, reconociéndose en la cuenta de pérdidas y ganancias como ingresos sobre una base sistemática y racional de forma correlacionada con los gastos derivados de la subvención, donación o legado.

Hemos considerado que la imputación a ingresos de las citadas ayudas supone un riesgo de nuestra auditoría, al tratarse de importes significativos para la Asociación, en tanto que la determinación del excedente del ejercicio depende en gran medida de este aspecto.

Nuestra respuesta:

Hemos conocido los controles que la Asociación tiene diseñados y realizado pruebas analíticas y de detalle para asegurarnos de que la imputación a ingresos de las distintas ayudas recibidas sea coherente y proporcional con el grado de ejecución durante el ejercicio de los gastos de cada expediente de ayuda.

Finalmente, Hemos evaluado si la información revelada en las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos cumple con los requerimientos del marco normativo de información financiera aplicable.

Responsabilidad de la Junta Directiva en relación con las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos

La Junta Directiva es responsable de formular las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos adjuntas, de forma que expresen la imagen fiel del patrimonio, de la situación financiera y de los resultados de la Asociación, de conformidad con el marco normativo de información financiera aplicable a la entidad en España, y del control interno que consideran necesario para permitir la preparación de cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos libres de incorrección material, debida a fraude o error.

En la preparación de las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos, la Junta Directiva es responsable de la valoración de la capacidad de la Asociación para continuar como empresa en funcionamiento, revelando, según corresponda, las cuestiones relacionadas con la empresa en funcionamiento y utilizando el principio contable de empresa en funcionamiento excepto si la Junta Directiva tienen intención de liquidar la Asociación o de cesar sus operaciones, o bien no exista otra alternativa realista.

Responsabilidades del auditor en relación con la auditoría de las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos

Nuestros objetivos son obtener una seguridad razonable de que las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos en su conjunto están libres de incorrección material, debida a fraude o error, y emitir un informe de auditoría que contiene nuestra opinión.

Seguridad razonable es un alto grado de seguridad, pero no garantiza que una auditoría realizada de conformidad con la normativa reguladora de auditoría vigente en España siempre detecte una incorrección material cuando existe. Las incorrecciones pueden deberse a fraude o error y se consideran materiales si, individualmente o de forma agregada, puede preverse razonablemente que influyan en las decisiones económicas que los usuarios toman basándose en las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos.

En el Anexo I de este informe de auditoría se incluye una descripción más detallada de nuestras responsabilidades en relación con la auditoría de las cuentas anuales de PYMES sin fines lucrativos. Esta descripción que se encuentra en la página 5 es parte integrante de nuestro informe de auditoría.

MAZARREDO AUDITORES, S.L.

Inscrita en el Registro Oficial de Auditoría de Cuentas con el N.º S-1643

JORGE CABLA AGUSTÍN

Inscrito en el Registro Oficial de Auditoría de Cuentas con el N.º 20589

Alameda Mazarredu, 7 Ppal. Izq. 48001 Bilbao (Bizkaia)

Bilbao, 28 de junio 2018

MUCARIGARE

4090002

BALANCE DE PUNESU AL CIERRE DEL EJERCICIO 2017 Y 2018

ACTIVO			PATRIMONIO NETO Y PASIVO				
	Nota	2017	2018		Nota	2017	2018
A) ACTIVO NO CORRIENTE			186.031,40	179.889,60	A1) PATRIMONIO NETO		
I. Inmovilizado intangible	(9)	3,84	36,97	A-1) Fondos propios	(10)	1.091.448,34	1.077.178,34
II. Inmovilizado material	(9)	94.107,26	110.446,73	I. Fondo Social		21.288,81	28.210,51
III. Inversiones financieras a largo plazo	(9)	11.796,30	10.000,00	II. Fondo Social		21.181,11	21.210,11
				III. Reservas		1.091.042,53	1.077.818,15
				IV. Resultados del ejercicio		(1.783,80)	184.001,97
				A-2) Subvenciones, dotaciones y ayudas recibidas	(11)	430.148,16	409.125,77
				B) PASIVO NO CORRIENTE			
				4.066,16			
				B. Deudas a largo plazo	(9)	4.066,16	4.066,16
				I. Deuda con entidades de crédito		4.066,16	4.066,16
				II. Otras deudas a largo plazo		0,00	0,00
				C) PASIVO CORRIENTE			
				70.118,27			
B) ACTIVO CORRIENTE		436.140,68	470.078,07	III. Deudas a corto plazo	(9)	5.195,02	5.178,26
III. Tesorería y otros recursos de la actividad propia	(9)	283.772,10	292.835,07	I. Deudas con entidades de crédito		5.195,02	5.178,26
IV. Deudores comerciales y otros créditos a cobrar		2.024.179,09	2.011.497,64	V. Reservas - Acciones	(7)	(0,00)	4.099,77
V. Inversiones financieras a corto plazo	(9)	280.000,00	471.280,00	VI. Acreedores comerciales y otras cuentas a pagar		44.916,38	37.303,48
VI. Participaciones a corto plazo		198,14	244,97	I. Cuentas por pagar		44.916,38	37.303,48
VII. Efectivo y otros valores líquidos negociables		1.711.486,29	1.297.768,04				
IX. TOTAL ACTIVO		622.172,08	650.015,67	IX. TOTAL PATRIMONIO NETO Y PASIVO		622.172,08	650.015,67

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

MUGARIK GABE

CUENTA DE RESULTADOS DE PYMESFL CORRESPONDIENTE AL EJERCICIO TERMINADO EL 31 DE DICIEMBRE DE 2017 Y 2016

	Nota	2017	2016
A EXCEDENTE DEL EJERCICIO			
1.			
Ingresos de la actividad propia			
a)	(12)	57.388,00	78.905,66
a1)		23.555,34	23.733,41
a2)		10.648,20	11.404,51
a3)		23.184,46	43.767,74
d)		4.370,93	4.992,09
2.			
Ventas y otros ingresos ordinarios de la actividad mercantil			
a)		214,03	101,00
b)		4.156,97	4.811,00
3.			
Gastos por ayudas y otros			
a)	(12)	(1.827.509,80)	(2.114.699,24)
a1)		(1.827.405,24)	(2.115.489,16)
a2)		(164,56)	(210,32)
6.			
Aprovisionamientos			
7.			
Otros ingresos de la actividad			
8.			
Gastos de personal			
9.			
Otros gastos de la actividad			
10.	(5)	(15.923,28)	(15.547,34)
11.	(13)	2.578.948,19	2.778.787,69
14.	(12)	3.644,43	1.375,92
A.1) EXCEDENTE DE LA ACTIVIDAD (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14)		(3.228,70)	141.867,38
15.			
Ingresos financieros			
16.			
Gastos financieros			
18.			
Diferencias de cambio			
A.2) EXCEDENTE DE LAS OPERACIONES FINANCIERAS (14+15+16+17+18+19)		1.952,79	2.164,19
A.3) EXCEDENTE ANTES DE IMPUESTOS (A.1+A.2)		(1.283,09)	144.031,57
B) RESULTADO TOTAL, VARIACIÓN DEL PATRIMONIO NETO EN EL EJERCICIO		(1.283,09)	144.031,57

Nº acreditación: **1/2018**

REAS Euskadi, en calidad garante valedora del proceso de Auditoría Social.

ACREDITA

que **Mugarik Gabe Euskadi** ha realizado la Auditoría Social correspondiente al año 2018 aportando la información relativa a su compromiso con los principios recogidos en la 'Carta de principios de la Economía Solidaria'.

En Bilbao, a **6 de marzo de 2018**

Akreditazio zkia: **1/2018**

REAS Euskadik, Auditoria Sozialaren prozesuaren bermatzaile gisa.

EGIAZTATZEN du

Mugarik Gabe Euskadi erakundeak 2018 urteko Auditoria Soziala egin duela. Informazio guzti hau emateak, 'Ekonomia Solidarioaren printzipioen gutun'-ean agertzen diren irizpideekiko konpromisoa adierazten du.

Bilbon, **2018ko martxoa 6**

Carlos Asuncion Elizaga
Coordinador - Koordinatzailea

MUGARIK GABE
www.mugarikgabe.org